

RUOTSALAIS-BELGIALAINEN RAUTATEOLLISUUDEN TUTKIMUSPROJEKTI

**JÄRNETS MÄNNISKOR. Uppland och Vallonien under fyra sekler
(1600-2000)**

Georg Haggrén

14.–18. helmikuuta 1997 pidettiin Louvain-la-Neuven yliopistossa Belgiassa Vallonian ja Ruotsin välisiä yhteyksiä koskenut konferenssi *Les relations Wallonie-Suède*. Kyseessä oli ensimmäinen tapaaminen monitieteisessä projektissa, jonka yhdistävänä teemana on 1600-luvulla Ruotsiin muuttanut vallonialainen rautateollisuuden ammattityöväki. Tutkimusprojektin osapuolina ovat Uppsalan ja Louvain-la-Neuven yliopistot, mutta mukana on lisäksi joitain ulkopuolisia asiantuntijoita. Projektin ruotsalaisen osapuolen johtajana toimii dosentti Anders Florén Uppsalan yliopistosta.

UCL

Université
catholique
de Louvain

Ruotsiin muutti 1600-luvulla noin tuhat vallonialaista rautateollisuuden ammattimiestä: hiilenpolttajia, masuunityöväkeä, vasaraseppiä ja niin edelleen. Osa vieraasta ammattiväestä muutti aina Suomeen asti. Yhdessä maan omien vanhojen vuorityöperinteiden kanssa vallonit ja heidän kanssaan samoihin aikoihin valtakuntaan muuttaneet saksalaiset ammattimiehet nostivat Ruotsin Euroopan johtavaksi raudantuottajaksi ja -viejäksi. Erityiseen maineeseen kohosi Upplannin suurilla rautaruukeilla vallonialaisilla menetelmillä dannemora-malmista tuotettu niinsanottu öregrund-rauta. Upplantilaiset valloniruukit olivat tuotantomenetelmiltään paljon aikaansa edellä, sillä 1600-luvun alkupuolen tekniikka säilyi kilpailukykyisenä aina 1900-luvun alkuvuosikymmenille asti. Viimeiset vallonivasarapajat suljettiin vasta 1940-luvulla.

Vallonien ja valloniruukkien merkitys Ruotsissa ei rajoittunut pelkästään rautateol-

lisuuteen vaan vuosisatojen kuluessa heidän vaikutuksensa on ollut tuntuva yhteiskunnan eri aloilla. Jopa ruotsalainen kansankoti-idea on osittain peräisin Upplannin suurista valloniruukkiyhteisöistä. Nyt käynnistyneen projektin tarkoituksena on tutkia vallonien vaikutusta ja merkitystä Ruotsissa sekä samalla verrata ruotsalaista kehitystä kehitykseen Valloniassa. Projektin pääpaino on rautateollisuuden historiassa keskiajalta 1900-luvulle, mutta mukana on myös muunmuassa kirkkohistorioitsijoita, maantieteilijöitä, kielen-, nimistön- ja musiikin-tutkijoita.

Louvain-la-Neuven helmikuisessa konferenssissa projektin osanottajat esittelivät omia tutkimushankkeitaan ja alustavia tut-

kimustuloksia. Jo nyt voidaan todeta, että Ruotsiin syntyneet suuret valloniruukit erosivat selvästi Valloniale tyypillisistä paljon pienimuotoisemmista tuotantoyksiköistä. Konferenssissa pidetyt esitelmät on tarkoitus julkaista vuoden 1997 aikana.

Konferenssin yhteydessä tutustuttiin useisiin paikallisiin teollisuushistoriallisiin kohteisiin. Niistä mainittakoon äskettäin esiin kaivettu 1500-luvun alkupuolella toiminut Marsollen masuuni ympäristöineen sekä St. Hubertin ja Liegen rautateollisuusmuseot. Tutkimusprojektin seuraava yhteinen tapaaminen on vajaan vuoden kuluttua Uppsalassa. Kolmatta tapaamista vuonna 1999 on alustavasti suunniteltu Suomeen.

SUURENNUSLASIT ESILLE KUVANTUNNISTUSKILPAILU

Numerossa 3/96 julistamamme kuvantunnistuskilpailu on ratkaistu. Kilpailu osoittautui vaikeaksi ja osaanotto oli vähäistä. Palkinnot päästiin kuitenkin jakamaan. Voittajille ilmoitetaan henkilökohtaisesti. Kirjapalkintoina jaettiin kolme kappaletta Timo Herrasen ja Suomen Historiallisen Seuran teoksia 'Valtakunnan sähköistyskysymys. Strategiat, siirtojärjestelmät sekä alueellinen sähköistys vuoteen 1940'.

